

A Pécsi Ítéltábla a Pintér Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pintér István ügyvéd, ügyvédi iroda címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Varga Attila ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen személyiségi jogsértés megállapítása és kártérítés megfizetése iránt a Törvényszéken indított perében a 2015. február 26. napján kelt 17. sorszámu ítélet ellen az alperes részéről 18. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, mellőzi az alperesnek 200.000 (kétszázezer) forintban és járulékaiban való marasztalását, és a keresetet ebben a részében elutasítja.

Mellőzi az alperesnek elsőfokú perköltségben való marasztalását, és megállapítja, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Mellőzi az alperesnek 6.000 (hatezer) forint eljárási díjban történt marasztalását, az alperes által az államnak fizetendő le nem rótt kereseti eljárási illeték összegét 18.000 (tizennyolcezer) forintra felemeli, és kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 3.000 (háromezer) forint le nem rótt kereseti eljárási illetéket.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Kötelezi a feleket, hogy fizessenek meg az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 24.000 (huszonnégyezer) -- 24.000 (huszonnégyezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Televízió 2012. május 2. napján Híradó című műsorában tudósítást közölt a Törvényszéken SZ.F. ellen emberölés büntette miatt folyamatban volt büntetőeljárásról. A tárgyaláson a felperes, mint a Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet biztonsági felügyelője a fogva tartott vádlott kíséretét biztosította. Az eljáró tanács elnöke közölte a sajtó képviselőjével, hogy a tárgyaláson jelenlévő személyekről - a bíróság tagjain, a jegyzőkönyvvezetőn, az ügyészen és a védőkön kívül - csak az érintett hozzájárulásával szabad hang- vagy képfelvételt készíteni. A televízióban, illetve az alperes internetes oldalán közölt tudósításban a felperesről - hozzájárulása nélkül - képfelvétel jelent meg.

A felperes keresetében a hozzájárulása nélküli képfelvétel készítése és nyilvánosságra hozatala miatt személyiségi joga megsértésének megállapítását, és az alperesnek 200.000 forint nem vagyoni kártérítésben és járulékaiban való marasztalását kérte.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, a Kúria 1/2012. Büntető-közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozatát hatályon kívül helyező 1/2015. számú Büntető-közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozatra, valamint az Alkotmánybíróság 28/2014.(IX.29.) AB számú határozatára hivatkozással. Hangsúlyozta, hogy a felperes olyan közfeladatot lát el, amelyre figyelemmel a sajtótájékoztatás hitelessége érdekében a képmás készítését a közhatalom résztvevőjeként előzetes hozzájárulás nélkül is tűrni köteles. A jogsértés megállapításához azt kellett volna bizonyítania, hogy az engedély nélküli képmás készítése, és annak két másodperc időtartamon keresztül megjelenítése személyiségének legbensőbb lényegét érintő, azt sértő helyzet volt. Utalt arra is, hogy a felvétel készítéséhez a tanácselnöktől engedélyt kapott, így joggal bízhatott abban, hogy felperes hozzájárult a felvétel nyilvánosságra hozatalához.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes személyhez fűződő jogát a Televízió hírműsorában 2012. május 2. napján a hozzájárulása nélküli képmás készítésével és nyilvánosságra hozatalával. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 200.000 forintot, ennek 2012. május 2. napjától járó késedelmi kamatát, valamint rendelkezett az elsőfokú eljárás költségeinek viseléséről. Az elsőfokú bíróság az alperes ellenkérelmében hivatkozott jogegységi döntéseket, valamint alkotmánybírósági határozatot részletesen vizsgálva arra a megállapításra jutott, hogy az alperes sajtótevékenysége nem írja felül a közhatalmat gyakorló személy méltóságvédelmét, azaz a személyét azonosító képmása a közhatalom gyakorlása során is a személyhez fűződő jogok védelme alatt áll. A felperes nem közszereplő, a képmása nyilvánosságra hozatalához hozzájárulásra volt szükség, amelynek megtörténtét az alperes a perben nem bizonyította. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperest képmásának bemutatásával összefüggésben nyilvános helyen

ért sérelem, a lakókörnyezetében tapasztalt nagyobb távolságtartás olyan hátrány, amely a nem vagyoni kártérítés iránti igényét is megalapozza.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása, és a kereset elutasítása érdekében az alperes fellebbezett. A fellebbezésben foglaltak szerint az alperes a kifogásolt televíziós műsorban egy bírósági tárgyalásról - nyilvános eseményről - tudósított, a valós eseményeket tárta kötelezettségének megfelelően a nyilvánosság elé. A felperes képmásának bemutatása nem öncélú volt, azt pedig a felperes a perben nem bizonyította, hogy a tudósítás keretében nyilvánosságra hozott felvételek, a mintegy két másodpercig látható képmása személyisége legbensőbb lényegét érintő, azt sértő helyzetet eredményezett. A nem vagyoni kártérítésben való marasztalásával kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy a felperes foglalkozása környezete számára is ismert volt, a társadalom nagy része nem a biztonsági felügyelő által kísért elítélttel, hanem a büntetés-végrehajtási intézet alkalmazottjával azonosul, mely értékítélet megváltoztatására a perbeli felvétel teljeséggel alkalmatlan volt.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállást helyesen állapította meg, és a jogsértés megállapítása körében levont következtetéseivel, ezzel kapcsolatos érdemi döntésével is egyetértett a másodfokú bíróság.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 8.§-ának (1) bekezdésére figyelemmel a perben még alkalmazandó, az 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) 80.§-ának (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogok megsértését jelenti a más képmásával vagy hangfelvételével kapcsolatos bármiféle visszaélés. A (2) bekezdés értelmében képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához - nyilvános közszereplés kivételével - az érintett személy hozzájárulása szükséges.

A Ptk. hatálybalépése előtt kialakult bírói gyakorlat szerint a nyilvános helyen vagy közterületen szolgálati kötelezettséget teljesítő vagy munkát végző személy e tevékenységének ellátása során nem minősül közszereplőnek, ezért a személyt beazonosítható módon, egyediesítetten ábrázoló képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához szükséges a hozzájárulása (1/2012. Büntető-közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozat).

Az Alkotmánybíróság az alperes ellenkérelmében és fellebbezésében is hivatkozott 28/2014.(IX.29.) számú AB határozatában egy konkrét bírósági határozat alaptörvény-ellenességét vizsgálta. A határozat alapjául szolgáló tényállás szerint a sajtószerv „Rendvédelmi szakszervezet tüntetése” címmel jelentetett meg írást. A

tüntetés a gyülekezési jog gyakorlását valósította meg, közterületen, a részvételt bárki számára lehetővé téve. Az íráshoz kapcsolódó képgalériában egyedileg felismerhető módon két-két rendőr volt látható. Az Alkotmánybíróság határozatában a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok és a közéleti szereplők, köztük a közhatalmat gyakorlók személyiségvédelmének ütközését vizsgálva arra az álláspontra helyezkedett, hogy a közhatalmat gyakorló személyek (és közszereplő politikusok) esetében a személyiségvédelem korlátozottsága mindenki máshoz képest szélesebb körben minősül indokoltnak a szólás- és sajtószabadság érdekében. Rendőri intézkedésről készült képfelvétel hozzájárulás nélkül is nyilvánosságra hozható, ha a nyilvánosságra hozatal nem öncélú, nem sérti a rendőr emberi méltóságát, míg ha a képen egyetlen személy látható, akkor a sajtószabadság és a képmáshoz való jog közötti érdekütközés egyedi mérlegelésével kell állást foglalni abban a kérdésben, hogy a képmás nyilvánosságra hozatala a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e. Az adott ügy keretein túlmutatóan hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy miután a jogalkalmazás során a bíróságoknak a jogszabályokat elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük, a képmás engedélyhez kötött nyilvánosságra hozatala alól kivételt jelentő, az előző és a jelenlegi Ptk. szabályainak alkalmazása során a sajtószabadság gyakorlásával való összhangot meg kell teremteni.

A Kúria az 1/2015. Büntető-közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozattal az 1/2012. Büntető-közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozatot hatályon kívül helyezte. Megállapította, hogy az 1/2012. BKMPJE jogegységi határozat a közszereplő fogalom meghatározására összpontosító indokolása nem vizsgálta a rendőr meghatározott helyzetéhez kötött intézkedésének, fellépésének hatását a rendőr képmáshoz fűződő személyiségi jogaira nézve, és nem értékelte annak alkotmányos összefüggéseit sem. Általánosságban leszögezte, hogy amennyiben a közhatalmat gyakorló személy fellépésére a közéletet befolyásoló események során kerül sor, úgy a képmáshoz való személyiségi jogainak gyakorlása, azok korlátozhatósága a közéleti eseményeken pusztán jelenlévő magánszemélyek jogvédelmének szabályaihoz képest eltérő megítélés alá eshet.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a konkrét ügy elbírálásakor az ismertetett alkotmánybírósági határozatban, illetve jogegységi döntésekben megfogalmazott értelmezési szempontok mellett sem lehetett figyelmen kívül hagyni, hogy a jogvita eldöntése során irányadó jogszabályi környezetben változás nem történt. A Ptké. 8.§-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazandó, a korábban már felhívott 1959. évi Ptk. 80.§-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az érintett személy hozzájárulására képmásának nyilvánosságra hozatalához nyilvános közszereplés esetén nincs szükség. A közszereplés, illetve közszereplő fogalmát a személyiségi jogi perekkel összefüggésben a jogirodalom és a joggyakorlat alakította ki, amelyet a 1/2012. BKMPJE számú jogegységi határozatban a Kúrai elvi szintre emelt. A jogegységi határozat hatályon kívül helyezése tehát nem jelenti a közszereplő fogalmának kiüresedését, vagy a korábbi meghatározás más

tartalommal való megtöltését, ahogy arra a Kúria is utalt az 1/2015. BKMPJE számú jogegységi határozatában. Továbbra is irányadó tehát, hogy az autonóm döntésen alapuló, a politikai közösség érdekében való fellépés hiányában, a közhatalom birtokában történő feladatteljesítés önmagában nem teszi a közhatalom gyakorlóját közszereplővé.

Figyelemmel kellett lenni arra, hogy jelenleg sincsen olyan jogszabályi rendelkezés - bár ennek indokoltságát a jogegységi indítvány is megfogalmazta -, amely az 1959. évi Ptk.80.§-a (2) bekezdése, illetve a Ptk. 2:48.§-a (2) bekezdésének alkalmazása szempontjából a közhatalmat gyakorló, de a bírói jogértelmezés szerint közszereplőnek, közéleti szereplőnek nem tekinthető személyről készült képmás nyilvánosságra hozatalát a főszabály alóli kivételnek minősítené. Ilyen kivételes szabályt jelenleg a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 74/B.§-ának (1) bekezdése, illetve a Pp. 134/A.§-ának (2) bekezdése tartalmaz, amelyek lehetővé teszik a bíróság személyzetéről, az ügyészről, illetve védőről (ügyvédről) külön hozzájárulás nélkül a kép-illetve hangfelvétel készítését.

Az irányadó jogszabályokat, az alkotmánybíróági határozat, illetve az 1/2015. BKMPJE számú jogegységi határozat elvi jellegű megállapításait szem előtt tartva a bíróságnak a konkrét ügy kapcsán a szabad véleménynyilvánításhoz való jog és az emberi méltóságra visszavezethető képmásvédelem eltérő szempontjait kellett mérlegelnie, és ennek során mindenekelőtt abban a kérdésben állást foglalnia, hogy a jelen kor eseményeiről szóló tudósítás teljessége, a közhatalmi tevékenység ellenőrizhetőségéhez fűződő érdek mennyiben teszi indokolttá és szükségessé a közhatalmat gyakorló személy azonosításra alkalmas képmásának bemutatását.

A perbeli tényállás szerint az alperes az SZ.F. ellen emberölés büntette miatt a Törvényszéken folyamatban lévő büntetőeljárásról tudósított a 2012. május 2. napján leadott Híradó című műsorban. A tudósítás mutatja a bíróság tagjait, az ügyészt, illetve a védőt, az alperes riportere ismerteti a bűncselekmény részleteit, a kiszabott büntetést, közben egy távoli felvétel látszik a bűncselekmény helyszínéről, illetve a tanúkihallgatásról. A tudósítás végén, mintegy két másodperces időtartamban bal oldalról fényképezve feltűnik a felperes arca, illetve az interneten látható tudósításban annak egy részlete.

A tudósítás nem vitásan egy közérdeklődésre számot tartó nyilvános eseményről, bírósági tárgyalásról készült. Ennek célja azonban nem pusztán a bűncselekmény részleteinek, körülményeinek bemutatása volt, hanem a társadalom felé annak közvetítése, hogy az ilyen súlyú bűncselekmények nem maradnak felderítetlenül és megtorlatlanul. E cél eléréséhez képi felvételek esetén is elegendő az eljárás korlátozás nélkül mutatható résztvevőinek szerepeltetése, a cselekmény, illetve a kiszabott büntetés ismertetése, amelyek mellett a hang-illetve képfelvétel készítéséhez hozzájárulását nem adó, és így a tudósításban nem mutatható vádlott őrizetét ellátó biztonsági felügyelő képmásának bemutatása szükségtelen és indokolatlan volt. Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyezően arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes a felperes képmásának

hozzájárulása nélküli elkészítésével és nyilvánosságra hozatalával megsértette a felperes 1959. évi Ptk. 80.§-ában védett képmáshoz fűződő személyiségi jogát.

Alaposnak találta ugyanakkor a másodfokú bíróság az alperes fellebbezését a nem vagyoni kártérítésben történt marasztalását sérelmező részében.

Az 1959. évi Ptk. 84.§-a (1) bekezdésének e) pontja szerint akit személyhez fűződő jogában megsértenek az a)-d) pontokban részletezett objektív szankciók mellett a polgári jogi felelősség szabályai szerint követelhet kártérítést. Az 1959. évi Ptk. 339.§-ának (1) bekezdése szerint, aki jogellenesen másnak kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az 1959. évi Ptk. 355.§-ának (1) és (4) bekezdése alapján a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. Kártérítés címén - egyebek mellett - azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, ami a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az idézett jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel a károsult nem vagyoni kárpótlásra akkor tarthat igényt, ha bizonyítja, hogy a jogellenes magatartással okozati összefüggésben olyan hátrány érte, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez indokolt és szükséges a nem vagyoni kárpótlás megítélése. A károkozó jogellenes magatartása, vagyis a személyhez fűződő jog megsértése önmagában tehát a nem vagyoni kártérítés iránti igényt nem teszi alapossá, ahhoz az objektív szankciókkal el nem hárítható, a nem vagyoni kártérítést megalapozó hátrány bizonyítása szükséges.

A felperes 2007. decembere óta dolgozik biztonsági felügyelőként a Megyei Büntetés-végrehajtási intézetben. Foglalkozásából adódóan nyilvánvalóan számolnia kell az általa őrzött, illetve kísért személyek vagy a velük azonosuló (viszonylag kisebb létszámú) közösség részéről kifogásolható hozzáállással, illetve magatartással. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli felvételhez esetlegesen köthető, egyetlen alkalommal elhangzott kijelentés, amely a felperes számára kellemetlenséget, rossz érzést okozott, nem alapozza meg a felvételt készítő és nyilvánosságra hozó alperesnek nem vagyoni kártérítésben való marasztalását.

A per adataiból az is megállapítható, hogy a felperes foglalkozása lakókörnyezete előtt ismert volt. Az egyik lakótársnak a súlyosabb bűnelkövetők őrzésével összefüggésben kialakult zavartsága, a hivatalos személyekkel szembeni nagyobb tiszteletadása, illetve ezzel összefüggésbe hozható, a felperessel szembeni fokozottabb távolságtartása ugyancsak nem váltja ki a személyiségi jogsértés szubjektív szankcióját.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatva, az alperes nem vagyoni kártérítésben való marasztalását mellőzte, és a keresetet ebben a részében elutasította, míg az elsőfokú bíróság ítéletét a jogsértés megállapítására vonatkozó részében helybenhagyta.

A pernyertesség-pervesztesség aránya a másodfokú döntés folytán lényegében azonosnak tekinthető, ezért a másodfokú bíróság mellőzte az alperesnek elsőfokú perköltségben való marasztalását, és a Pp. 81.§-ának (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy mindegyik fél viseli az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségét. Az elsőfokú bíróság ítéleti rendelkezésével szemben a közjegyző előtti eljárásban a felperes 6.000 forint eljárási díjat megfizetett, illetve a perré alakulást követően lerótt 9.000 forint kereseti eljárási illetéket. A költségek igazolt megfizetésére, a pernyertesség-pervesztesség azonos arányára, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39.§-a (3) bekezdésének b) pontjára, továbbá arra a bírósági gyakorlatra (EBH 1999.94.) figyelemmel, amely szerint a kártérítés iránti követelés a személyiségi jogi perekben csak akkor szolgálhat alapul a pertárgyérték megállapításánál, ha az a meg nem határozható pertárgyértéket, jelen esetben a 600.000 forintot meghaladja, a másodfokú bíróság mellőzte az alperesnek eljárási díjban való marasztalását, míg az általa fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét 18.000 forintra felemelte, ugyanakkor a felperest kötelezte, hogy a már megfizetett 15.000 forint eljárási díjon és illetéken felül fizessen meg további 3.000 forint le nem rótt kereseti eljárási illetéket az Itv.74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§-ának (2) bekezdése alapján. Az Itv. 39.§-a (3) bekezdésének c) pontja, valamint 46.§-ának (1) bekezdése alapján számított fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a felek egyenlő arányban kötelesek, az Itv. már hivatkozott 74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó Kmr. 13.§-ának (2) bekezdése alapján.

Pécs, 2015. szeptember 10.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Kutasi Tünde s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró

A kiadmány hitelül: